

Régi jó Budapest

Némely dolgokban bőséges kivitelünk volt hajdanában. Úgy vélem azonban, hogy az ilyenfajta expört nem sokat lendített az állam költségvetésén. Rengeteg artistánk ment külföldre. Az egész világot elárasztották a jobbnál-jobb artistaszámok. Keresték is őket és nagyon jól fizették. Akrobaták, táncosok, többszörös szaltót produkáló művészek, illuzionisták és „egyéb komédiások” nagy serege keringett szerteszét a világban. (Eszembe jut erről a „Fészek” írók és művészek klubjának alapítása. Törték a fejüket az alapítók: mi legyen a neve új otthonuknak. Végre sikerült a „Fészek” szóban megállapodni, amely annál inkább tetszett, mert közhírré tették, hogy ez nemcsak azt jelenti, hogy puha, meleg fészekre találnak a tagok, hanem ez a szó összefoglalja a festők, építészek, színészek és „egyéb komédiások” kezdőbetűit is.)

Tisztes életükkel, korrekt viselkedésükkel és művészi produkcióikkal becsületet szereztek artistáink a magyar névnek. De volt egy másik exportcikkünk, amely — sajnos — rossz fényt vetett reánk. Ez a cikk speciális nemzetközi elnevezést is kapott. Úgy hívták, hogy: „vengerka”. Szép magyar lányok ezrei hányódtak-vetődték ezen a néven a világ nagy metropolisáiban, az óceánok partjain a kis matrőz-kocsmákban, kufár leánykereskedők karmái között mindenütt, ahol a szép leány és a fizetett szerelem vevőkre talált. A legtöbbje elpusztult az idegen föld rabszolgaságában. Csak igen kevésnek jutott a szerencse, hogy briliánsokkal és egyéb földi javakkal megrakodva térhessen haza.

Artisták dolgában a behozatal is erős volt. Minden régi „lokál”-ban volt néhány külföldi szám. Főleg német énekesek és táncosok. Kedveltek voltak a „jödler”-ek, akik nemzeti viseletükben táncukkal, dalaikkal és a jódlírozás különleges koloratúrájával lázbahozták a közönséget. A „Schuhplattler”-tánc rendkívül népszerű volt. Kézvel-lábbal dolgozott a tiroli jödler és fiatalpú bakancsaival kiverve a ritmust, őse volt a dzsiggellő angol vagy amerikai artistának. Jó hangjuk is volt rendszerint a jödler-párok-nak: férfinek, nőnek egyaránt. Boldog meghatottsággal énekelték a naiv szövegű alpesi nótát:

I' lasz mar á, I' lasz mar á,
A grine Hózn machn, lasz mar á.

Grine Hózn, róte Bandl
Und mej Schatz hászt Mariandl,
Juhhé!...

És erre következett a jódlírozás áradata, amelyben benne volt az Alpesek minden gyönyörűsége. Pásztortilinkó, vizesés, hólavina, gleccser, fenyveserdő, ózondús levegő és bíborvörös alpesi fény. (Alpenglühen.) Kelett ennél nagyobb boldogság? És mindehhez a zöld tiroli nadrág, a piros pántlika és hozzá még a babája a Mariandl, az Alpesek gyöngye, a források tündére...

A millenium idején számos néger artista szerepelt az ósbudavári varieté színpadán. Elegáns, sikkes és tehetséges négerpár volt Johnson and Dean, akiknek vidám és bús dalait és groteszk táncait évtizedekig emlegették, mert újra meg újra eljöttek Budapestre vendégszerepelni a világ legmeszebb fekvő tájairól. Megtanultak magyarul is. Ráadásul mindig magyar szöveggel énekelték egy-egy dalukat.

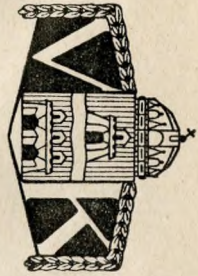
De azért hajdanában is volt komoly „impexünk” (így rövidítik a kereskedelmi világban az import-exportot). A magyar búza sikértartalma versenyzett minden külföldi búzával. Helyette behozták a kávékat meg a teát. Brazília, Jáva, Cuba, Ceylon, Santos és a többi szigetek legjobb kávéfajtái s az indiai és orosz teák legváltozatosabb keverékei kerültek a magyar háztartásokba. Divat volt a „Non plus ultra” nevű kávéfőzőgép, amelynek erős, zamatos leve őse volt az espresso-kávé kisajtolt elixirjének. Aki csak tehette, vett ilyen masinát és otthon maga főzte meg a kávékat. Egyszemélyestől tizenkettőig volt mindenféle fajta ilyen sárgarézborítású, üvegfedős gépecske.

De szerettük a jó teát is. Az orosz teafőző szamovár is asztalunkra került. Mi azt hittük — és terjesztettük —, hogy a világ legjobb kávéját és teáját Budapesten főzik. Ettől nem térített el egy braziliai barátunk sem, aki erre a megállapításunkra kacagva válaszolt budapesti vendégeskedése idején:

— Fogalmatok sem lehet a jó kávéról és teáról. Mire átjön a babkáv a tengeren, teljesen elveszti eredeti arómáját s a tea illata is elpárolog.

Beszélhetsz, jó vitéz, gondoltuk s azóta még jobban szeretjük a dupla-kávékat és a gőzölgő importteát.

dr. Kovács Jenő

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek		T
Szerző:	St. Kovács Jenő	Hely
Cím:	Régi jó Budapest	Idő
Forrás:	Földvár Napló	Személy
(Hely)	1947. szept. 13.	Helyszám
(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)
Székesfehérvári házinyomda 1926 — 8891		491